

1. Stručná charakteristika vývoje zahraničního obchodu České republiky v roce 2007

1.1. Hlavní rysy vývoje zahraničního obchodu ČR

- **Dynamika zahraničního obchodu**

V zahraničním obchodu přetrvávala v roce 2007 vysoká tempa růstu vývozu i dovozu. V porovnání s rokem 2006 vzrostl obrát zahraničního obchodu o 14,6 % (o 621,2 mld. Kč) a dosáhl 4 870,6 mld. Kč. Meziročně se vývoz zvýšil o 15,6 % (o 334,7 mld. Kč) a dovoz o 13,6 % (o 286,5 mld. Kč). Na meziročním navýšení obrátu zahraničního obchodu se přírůstek vývozu podílel 53,9 %, podíl vyššího dovozu činil 46,1 %. V důsledku posílení CZK k EUR a zejména k USD rostl vývoz i dovoz vyjádřený v těchto měnách rychleji – v přepočtu na EUR vývoz a dovoz o 18,1 % a 16,1 %, v přepočtu na USD o 29,0 % a 26,8 %.

- **Bilance zahraničního obchodu**

Převaha vývozu (2 479,2 mld. Kč) nad dovozem (2 391,3 mld. Kč) vyústila v nejvyšší přebytek zahraničního obchodu v historii České republiky. Bilance zahraničního obchodu skončila aktivem 87,9 mld. Kč (krytí dovozu vývozem činilo 103,7 % proti 101,9 % v roce 2006), které bylo meziročně vyšší o 48,2 mld. Kč. Významná část kladného salda zahraničního obchodu byla ovlivněna příznivým vývojem směnných relací. V lednu až prosinci 2007 proti stejnému období 2006 vývozní ceny vzrostly o 1,3 % a dovozní ceny klesly v průměru o 1,0 %. Směnné relace dosáhly kladné hodnoty 102,3.¹ Pohyb cen zahraničního obchodu byl ovlivněn mj. vývojem kurzu CZK k EUR a k USD a vývojem cen na světovém trhu. V lednu až prosinci 2007 proti lednu až prosinci 2006 CZK posílila k EUR v průměru o 2,1 % a k USD v průměru o 11,3 %. Světové ceny průmyslových surovin a potravin vzrostly v roce 2007 meziročně v průměru o 7,8 %². Toto zvýšení bylo ovlivněno zejména meziročním růstem cen ropy (o 9,7 %) a zemního plynu (o 1,3 %); světové ceny většiny dalších komodit rostly nadprůměrně (např. světové ceny kovů v průměru o 22,6 %, textilních surovin v průměru o 15,6 % a potravin a olejů v průměru o 17,9 %). **Přebytek obchodní bilance se teritoriálně meziročně zlepšil se státy EU 27 o 70,9 mld. Kč, se státy mimo EU 27 se deficit zahraničního obchodu prohloubil o 22,7 mld. Kč.** Kladné saldo zahraničního obchodu se státy EU 27 významně kompenzovalo schodky obchodních bilancí se státy mimo EU 27 (hlavně s Čínou, Japonskem a Ruskem). Ve **zbožové struktuře** zahraničního obchodu měl pozitivní dopad na obchodní bilanci meziroční nárůst přebytku zahraničního obchodu se stroji a dopravními prostředky o 44,3 mld. Kč a s průmyslovým spotřebním zbožím o 12,9 mld. Kč a pokles schodku zahraničního obchodu se surovinami nepoživatelnými a minerálními palivy o 24,1 mld. Kč; negativně na obchodní bilanci působilo snížení přebytku zahraničního obchodu s polotovary a materiály o 15,8 mld. Kč, prohloubení deficitu zahraničního obchodu s chemikáliemi a příbuznými výrobky o 15,2 mld. Kč a se zemědělskými a potravinářskými surovinami a výrobky o 2,1 mld. Kč.

- **Změny v teritoriální struktuře**

V **teritoriální struktuře** zahraničního obchodu pozice států EU 27 mírně oslabil na celkovém vývozu (z 85,7 % na 85,3 %) a poněkud posílila na celkovém dovozu (ze 70,7 % na 70,8 %). Pozitivním jevem bylo zvýšení podílu států mimo EU (vyjma ostatních vyspělých tržních ekonomik) na celkovém vývozu. V celkovém dovozu nejvýrazněji zesílila orientace na ostatní státy (z 6,2 % na 7,9 %), rozvojové ekonomiky a ostatní vyspělé tržní ekonomiky, kleslo zastoupení SNS (z 8,2 % na 6,6 %) a států ESVO.

¹ Viz Indexy cen vývozu a dovozu ČR za prosinec 2007.

² Viz Indexy ČSÚ světových cen průmyslových surovin a potravin za prosinec 2007.

- **Pohyby ve zbožíové struktuře**

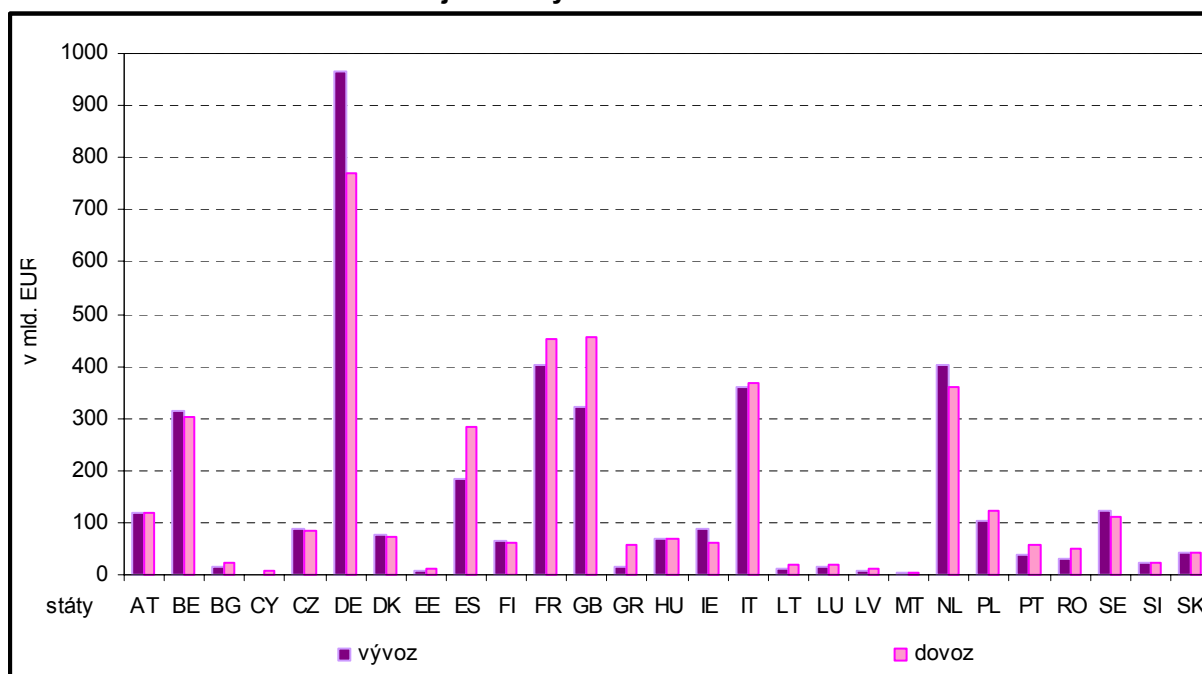
Ve zbožíové skladbě zahraničního obchodu se upevnil hlavně podíl strojů a dopravních prostředků (z 53,2 % na 54,2 %) na celkovém vývozu, a to na úkor zejména průmyslového spotřebního zboží, ale i polotovarů a materiálů a chemických výrobků. Stroje a zařízení posílily i pozici na celkovém dovozu (ze 41,4 % na 43,0 %). Zvýšení zastoupení na celkovém dovozu provázelo i polotovary a materiály a zemědělské a potravinářské suroviny a výrobky, zatímco významné oslabení podílu bylo patrné u surovin nepoživatelných a minerálních paliv a průmyslového spotřebního zboží.

1.2. Srovnání vývoje zahraničního obchodu ČR s vývojem zahraničního obchodu států EU

- **Dynamika zahraničního obchodu států EU 27, obchodní bilance států EU 27**

V porovnání s vývojem zahraničního obchodu ve státech EU 27 jako celku byla dynamika zahraničního obchodu České republiky příznivější. Podle údajů Eurostatu³ vzrostl v roce 2007 na bázi EUR meziročně v průměru vývoz států EU 27 o 6,4 % (EU 15 o 5,3 %) a dovoz států EU 27 o 6,4 % (EU 15 o 5,0 %). Celkový vývoz EU 27 v roce 2007 dosáhl 3 889,5 mld. EUR a celkový dovoz EU 27 v roce 2007 činil 4 010,9 mld. EUR. Vývoz 12 nových členských států EU byl v průměru v roce 2007 meziročně vyšší o 17,1 %, dovoz těchto států v roce 2007 meziročně vzrostl o 18,8 %. Podíl 12 nových členských států EU na celkovém vývozu EU vzrostl z 9,3 % v roce 2006 na 10,2 % v roce 2007 (podíl České republiky z 2,1 % na 2,3 %) a na celkovém dovozu ve stejném období z 10,4 % na 11,6 % (podíl České republiky z 2,0 % na 2,2 %). Obchodní bilance států EU skončila v roce 2007 schodkem 121,4 mld. EUR, který byl proti roku 2006 vyšší o 8,5 mld. EUR, a bilance obchodu 12 nových členských států EU deficitem 69,3 mld. EUR, jenž se proti roku 2006 prohloubil o 15,7 mld. EUR. Česká republika jako jedna z devíti členských států EU 27 a jediná z nových členských států EU vykázala v roce 2007 přebytek obchodní bilance.

Graf č. 1 Zahraniční obchod jednotlivých států EU 27 v roce 2007

³ Údaje jsou k 21. srpnu 2008.